

גיליון 21 / 2 ביוני 2021

ייתכן שביבי ילך, אך דרכו הנפסדת נשארת אנטיביביוטיקה

תצביע נגד ממשלת בנט-לפיד: "אין אנו עוסקים בהחלפת פרסונות אלא בהחלפת מדיניות, במיגור הגזענות ובהתנגדות לכיבוש". ח"כ עאידה תומא-סלימאן הוסיפה: "ממשלה שמנכ"ל מועצת יש"ע בראשותה, גזען מושחת במשרד האוצר ואיש א"י השלמה בתיק המשפטים איננה ממשלת שינוי". העיתונאי חגי מטר צייץ: "זו ממשלת השינוי המסתמנת: שר האוצר – מי שבנה את הקריירה שלו על הסתה נגד שני המגזרים הכי עניים בחברה, שמגיע ממפלגה עם בעיית שחיתות עמוקה. שר הביטחון – קריירה של (בין היתר) מלחמות בעזה וחגיגה על הדם. שרת הפנים – גזענית עם יעד להילחם בציבור הערבי ובמבקשי מקלט, והתהדרות בניחוחות של פשיזם". וכל אלה היו שותפיו של נתניהו בשלטון. אם וכאשר תקום "ממשלת הריפוי" של בנט וחבריו, יתברר כי אנו ממשיכים לאכול אותו מזון מקולקל שנתניהו בישל במשך שנים רבות. יתכן כי ביבי ילך, כפי שרבים מייחלים, אבל דרכו הנפסדת תישאר עמנו. תסמכו על בנט.

מנהיגי רוב המפלגות הציוניות סיכמו להקים "ממשלת ריפוי" על בסיס מינון גבוה של "אנטיביביוטיקה". אך לא די בכך, כי הווירוס הביביסטי כבר התפשט בחלקים נרחבים של המערכת הפוליטית. לראיה: נאומו של יו"ר מפלגת ימינה, ח"כ נפתלי בנט, ביום ראשון (30.5) בתום תקופה ארוכה של תענית שתיקה. בנט דחה את הטענות של ראש הממשלה נתניהו לפיהן הממשלה שתקום תהיה "ממשלת שמאל". "זו תהיה ממשלה קצת יותר ימנית מהממשלה הנוכחית", הדגיש. הוא הוסיף: "השמאל עושה פשרות לא קלות כשהוא מעניק לי, מנכ"ל מועצת יש"ע לשעבר, את תפקיד ראש הממשלה, ולגדעון סער, איש ימין מובהק, את תפקיד שר המשפטים. אנחנו לא זזנו מערכינו. זו לא ממשלה שתבצע התנתקות. היא לא תמסור שטחים ולא תחשוש גם לצאת למבצע צבאי, אם נידרש לכך". לקראת ההצבעה בכנסת הודיעו הנהגות חד"ש ומק"י כי החליטו שהסיעה בכנסת

בוגי עדיין לא יצא מהשטעטל

"אם היינו חלשים, ערביי ישראל היו טובחים בנו".
שר הביטחון לשעבר משה (בוגי) יעלון, רשת ב', 23.5

גבאי הכבאי

"סלקום הודיעה על שביתה למען דו קיום ושוויון. השביתה נערכה באותו יום שבו נערכה השביתה של ערביי ישראל, וראשי ההתנחלויות ביהודה ושומרון הודיעו כי הם יסיימו את ההתקשרות עם החברה ויפתחו במכרזים חדשים ומנכ"ל סלקום אבי גבאי התנצל. הוא התקשר לראשי הרשויות ביהודה ושומרון והתנצל על התזמון והעיתוי, בסמוך ליום הזעם הפלסטיני, גבאי אמר: 'אנחנו מבינים את הטעות שלנו ומתנצלים על התזמון. אנחנו משקיעים המון ביהודה ושומרון וזה לא הוגן מה שעשו לחברה'. המניה של החברה לא עשתה שינוי דרמטי ביומיים האחרונים, ביום של השביתה היא מעט ירדה והייתה יחסית יציבה. אלפי לקוחות ביקשו להתנתק מהחברה אך רק מאות נותקו בפועל".

אתר "אייס", 20.5

מנהלי הבנקים: תהיו כחלונים

"מנהלי הבנקים הגדולים יכולים רק להסתכל ולקנא בראותם את האיש שאחראי להצבת התקרה לשכרם, שר האוצר לשעבר משה כחלון – זוכה לחבילת תגמול יותר ממשולשת מזו שהם יכולים להגיע אליה. שר האוצר הראה להם שבמגזר הפרטי הוא יודע להבקיץ בגדול. עלות שכרו של כחלון בתפקיד יו"ר חברת האשראי החוץ-בנקאי יונט קרדיט תסתכם ב-8.3 מיליון שקל בשנה. עלות השכר של כחלון לא פרופורציונלית להיקף פעילותה של החברה שבראשה הוא עומד: שוויה של יונט קרדיט בבורסה הוא 165 מיליון שקל, והכנסותיה ב-2020 הסתכמו ב-12.7 מיליון שקל. תגמול בעלות של יותר מ-8 מיליון שקל הוא הרבה כסף, גם לאנשי העסקים הפרטיים המחזיקים במניות החברה החדשה של כחלון – יצחק אור, שי פנסו ושלמה אייזיק".

חגי עמית, "דה מרקר", 23.5

לידיעת עובדי ערוץ 13

המיליארדר יליד אוקראינה לן בלווטניק, בעל השליטה בכלל תעשיות ובערוץ 13, הוא כעת האיש העשיר ביותר בבריטניה, לפי הדירוג השנתי של 250 העשירים ביותר בממלכה. הונו האישי של איל הנפט והתקשורת קפץ בשנה החולפת ב-7.2 מיליארד ליש"ט ל-23 מיליארד ליש"ט (32.5 מיליארד דולר), והזניק אותו מהמקום הרביעי אל ראש הדירוג".

"סאנדיי טיימס", 22.5

ארה"ב: השלטון בשירות ההון

"אחת השאלות הבודעות ביותר שמטרידה כלכלנים בארה"ב היא מדוע שכרם של עובדים בני מעמד הביניים בקושי גדל מאז שנות ה-70, גם כאשר השכר של המאיון העליון זינק. במשך שנים רווחה הסכמה בקרב כלכלנים שכוחות שקשה לשנות, כמו טכנולוגיה וגלובליזציה, מסבירים חלק גדול ממגמה זו. אבל במחקר חדש קובעים לורנס מישל וג'וש ביוונס, כלכלנים מהמכון למדיניות כלכלית, כי הממשלה אשמה. 'החלטות מדיניות מכוונות (אם בצעדים מסוימים או בהימנעות מהם) יצרו דיכוי של שכר', כתבו. החלטות אלה כוללות את נכונותם של מקבלי ההחלטות לסבול אבטלה גבוהה ולאפשר למעסיקים להיאבק באגודי העובדים באגרסיביות; הסכמי סחר שמאלצים עובדים להתחרות נגד כוח עבודה זול בחו"ל; וההסכמה העקיפה או המפורשת להסכמים משפטיים חדשים, כמו חוזי העסקה שמקשים על עובדים לחפש עבודות חדשות".

נועם שייבר, "ניו יורק טיימס", 13.5

דברים בשם אומרם

תנו לצה"ל לנצח - את התקשורת הישראלית

"שמעון ריקלין, ארכיטקט בהכשרתו וכיום הפרשן המדיני של ערוץ 20, מחסידי האדוקים של רה"מ נתניהו. ביממה האחרונה מקדיש ריקלין את חלק הארי של חשבון הטוויטר שלו להסתה נגד התקשורת המרכזית. הוא מכנה עיתונאים 'תומכי טרור', קובע כי 'התקשורת הישראלית היא הגורם העיקרי לאנרכיה ולהתפרעויות במדינת ישראל', מאשים אותם באחריות לזריקת בקבוק התבערה שפגע במשפחה ביפו, וקורא לצה"ל לפעול נגד התקשורת הישראלית כשם שפעל נגד התקשורת הזרה בעזה. כזכור, צה"ל טיווח טילים על המערכות והחריב אותן".

שוקי טאוסיג, "העין השביעית", 14.5

מכתבים

למערכת

ערים מעורבות ומיתוסים עירוניים

בעקבות מאמרה של נועה לוי "נאבקים ומוחים נגד הנישול ביפו" ("זו הדרך", 5.5), ברצוני להדגיש ש"ערים מעורבות" הוא מושג מכובס ומוטעה החוטא להגדרות מדעיות. מטרתו העיקרית היא "לטאטא מתחת לשטיח" את הסוגיות המרכזיות – הלאומיות, החברתיות, הדתיות והרגשיות – של החיים בערים אלה.

ההגדרות הקרובות יותר למציאות הן: "ערים משוסעות", "ערים נבדלות", או "ערים נחשלות". אינספור מחקרים אקדמיים, סקרי-שדה ומאמרים בעיתונות ובכתבי-עת מצביעים על פערים גדולים מאוד בכל תחומי החיים בין יהודים וערבים בערים אלה. דוגמאות מצויות בשפע.

בין היתר, לפי "חוק הלאום" האוכלוסייה הערבית אינה מוגדרת כמיעוט לאומי, וממילא מעמדה נמוך יותר מזה של האוכלוסייה היהודית – בעיר כבמדינה. בכל תחום במרחק החיים העירוניים: הקרקע, התשתיות, הבנייה, החינוך, התעסוקה, הפיתוח, המגורים ומוסדות ציבור ותכנון, מצויים האזרחים הערבים בישראל בחסר משווע.

מחקרה המקיף של חוקרת הערים המשוסעות ד"ר נסרין חדאד חאג'י-יחיא מביא נתונים רבים ומסקנות ממחקרים שנערכו בשנים 2011 עד 2020: 30% מהצעירים (18-24) הערביים בערים אלה אינם עובדים ואינם לומדים; קיים חוסר משווע בייצוג ברשויות המקומיות; וישנם הפרשים גדולים ברמות ההכנסה ובענפי התעסוקה. כל אלה יוצרים את הרקע והתשתית לתחושות תסכול עמוק ולעימותים.

דן יהב, ת"א-יפו

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

ארגונים חברתיים הציגו תוכנית חלופית לתמיכה במחוסרי עבודה

חצי מיליון מובטלים חרדים לגורלם

אולם עם אובדן מקום העבודה, הוא נאלץ לעזוב את העיר ולנטוש את לימודיו האקדמיים. "באנו לאופקים יחד עם ארוסתי, כי בירושלים לא ניתן להתקיים מהקצבה. אבל בחיפוש אחר עבודה ביישוב למדתי שההיצע הוא דל במיוחד. לרוב עבודה במשמרות במפעלים בשכר מינימום וללא שום אופק של התקדמות או רכישת מקצוע", הדגיש. לדברי רחל בן מנשה, בת 70 מבני ברק, "לאחר הפסקת הקצבות אני רואה שום אופק. בגילי כבר לא רוצים להעסיק אותי, אבל שכר דירה צריך לשלם, גם ארנונה, וגם עבור מזון." "הממשלה שכתה מה זה 'והדרת פני זקן'", הוסיפה.

אפרים דויד

שר האוצר ישראל כ"ץ פוגע בעובדים הצעירים

בלחצם של המעסיקים המעוניינים בכוח עבודה זול וזמין, הודיע שר האוצר ישראל כ"ץ כי החליט להפסיק את דמי האבטלה למחוסרי עבודה עד גיל 28. בדיון שהתקיים במשרד האוצר (1.6) הוחלט לבטל את דמי האבטלה לבני 28 ומטה שאין להם ילדים החל ב-1 ביולי. ההחלטה התקבלה בישיבה בעקבות השיחות שניהל שר האוצר עם המעסיקים הגדולים. ההחלטה צריכה לעבור אישור חקיקה בממשלה ובכנסת כדי להיכנס לתוקף.

לדברי אדוה: "השר כ"ץ לא מציע פתרון ממשי לאזרחי המדינה שאיבדו את עבודתם מאז פרוץ משבר הקורונה. הוא לא מתכוון לטפל בתחלואי שוק העבודה ובשכר הנמוך שחלק רחב מציבור העובדים משתכר, או לעשות שינויי עומק נדרשים במערך האבטלה וההכשרות המקצועיות. הוא מבקש בעיקר למנוע ביקורת מצד מובטלים שהתדרדרו למצב כלכלי קשה בתקופה שאינה נוחה פוליטית לו ולמקורביו – ערב בחירות חמישיות אפשריות".

טיפול אמיתי ונחוץ בתחום מחייב אימוץ של העיקרון לפיו מעל לשיעור אבטלה מסוים, יש להמשיך ולתת דמי אבטלה למבקשי עבודה, ששירות התעסוקה אינו מצליח לאתר עבורם עבודה. המודל הרצוי לפי אדוה צריך גם לפצות את המבוטחים בעשיריני ההכנסה הנמוכים, ואת המתגוררים ביישובים בהם אחוז האבטלה גבוה במיוחד. "טיפול עומק גם היה מקבע הוראת שעה, שנקבעה בזמן משבר הקורונה ושתוקפה פג ב-30 באפריל האחרון, לפיה מי שחוזר לעבודה בשכר נמוך מדמי האבטלה שקיבל, יקבל את הפער כדמי אבטלה מופחתים לתקופה מסוימת נוספת".

עוד דורשים באדוה לערוך ריענון במערך ההכשרות המקצועיות בישראל ומוסיפים: "צריך גם לדבר על העלאת מיסים לעשירים, לרבות האפשרות להטיל מס עושר על השווי הכספי של ההון והרכוש של יחיד או של משק בית. על כל אלה שר האוצר אינו מדבר. הוא מדביק פלסטר כדי למנוע ביקורת בתקופה לא נוחה עבורו".

באדוה העירו: "למה ההתייעצויות מתקיימות רק עם מעסיקים? האם לארגוני עובדים, לארגונים המסייעים למובטלים ולמובטלים עצמם אין מה לומר בנושא?".

בסוף החודש יפוג תוקפה של הארכת דמי האבטלה לכל מובטלי הקורונה. שירות התעסוקה הודיע ביום חמישי (27.5) שדמי האבטלה של כ-50 אלף דורשי עבודה כבר הוקפאו באמצע חודש מארס "וזכאותם נבחנת שוב".

יצוין שמספר מקבלי קצבת האבטלה נאמד באפריל ביותר מ-505 אלף, ובני 25-34 הם קבוצת הגיל בה מספר מקבלי הקצבה הוא הגבוה ביותר – 162 אלף, כשליש מסך מקבלי הקצבה. שירות התעסוקה נערך לשלול את זכויותיהם של כ-10% מכלל המובטלים.

חרדה גוברת נשמעה בקולם של מובטלות ומובטלים, צעירים ומבוגרים, באירוע השקה מקוון של התוכנית למאבק באבטלה שהציג ביום ראשון (30.5) המטה לקידום תעסוקתי. זו קואליציה הכוללת 35 ארגונים, שפרסמה הצעה חלופית להמשך תשלום דמי האבטלה במתכונת חדשה.

לפי ההצעה, דמי האבטלה של עובד יופסקו רק כאשר ירד שיעור האבטלה של קבוצת הגיל שלו באזור מגוריו אל מתחת ל-7.5%. בין הארגונים החברים במטה: עמותה 121 לשינוי חברתי (המרכז את היוזמה), כוח לעובדים, האגודה לזכויות האזרח, מרכז אדוה, נכה – לא חצי בן אדם, שדולת הנשים בישראל, איגוד העובדים הסוציאליים, ועוד.

שיעור האבטלה, לפי הצעה זו, יחושב לא בהתאם לנתון המצומצם בו משתמש משרד האוצר, אלא לפי הנתון המורחב הכולל גם מובטלי קורונה שנפלטו משוק העבודה ושהפסיקו לקבל דמי אבטלה. בעוד ששיעור האבטלה המצומצם שקבעה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עמד באפריל על 7.9% מכוח העבודה האזרחי, שיעור האבטלה לפי הנתון המורחב של הלשכה עמד על 10.6%.

משמעות ההצעה היא שבאזורים מסוימים בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית, יימשך תשלום דמי האבטלה פרק זמן ארוך מאוד. ההארכה תחול גם על עובדים בני 67 ומעלה שמקבלים מענק הסתגלות במקום דמי אבטלה. במטה סבורים כי "קיצוצים גורפים בדמי האבטלה לקבוצות שלמות אינם הוגנים במצב הנוכחי. סנקציות כספיות ופגיעה בהכנסותיהם של מובטלים אינן פתרון קסם שייצור משרות שאינן קיימות". מרכיבים נוספים בהצעת המטה: דמי אבטלה מלאים למובטלים המשתתפים בהכשרה מקצועית (ללא קיצוצים – כפי שנהוג כעת); ובדיקה אישית של כישורי כל מובטל כדי לאתר הצעות עבודה או הכשרה מקצועית שמתאימות לו. דמי האבטלה ישללו רק ממי שלא ישתפו פעולה; והאיסור על כפל קצבאות ביטוח לאומי יבוטל באופן קבוע. מובטלים שמקבלים קצבת נכות, קצבת זקנה או קצבת מזונות יוכלו לקבל גם דמי אבטלה – כפי שנקבע בהוראת שעה בעקבות משבר הקורונה, ובניגוד לעבר.

הצעירים שקופים - ולא רק הם

כאמור, באירוע השקה לקחו חלק מובטלים רבים. מיטל דניאל בת 40 ממגדל העמק הגדירה את עצמה כאחת "מהצעירים המובטלים השקופים", וציינה: "חרף ההכרזות הרמות, אין ממש הצעות עבודה ואלה המוצעות נמצאות במרחק רב מן הבית וכדי להגיע אליהן יש לנסוע שעות בתחבורה ציבורית". גם גל ויצמן, בן 28 מאופקים, הביע תחושה דומה. הוא עבד בשנים האחרונות בענף המלונאות בירושלים וגם למד באוניברסיטה.

האו"ם: חקירה בחשד לפשעי מלחמה

מועצת זכויות האדם של האו"ם אישרה בשבוע שעבר (27.5) פתיחת חקירה של הפשעים שביצעו ישראל וחמאס בסבב הלחימה האחרון ברצועת עזה. ממשלת הימין הודיעה כי לא תשתף פעולה עם החקירה.

המועצה התכנסה לבקשת פקיסטאן, שהגיש הצעת החלטה להקמת ועדת חקירה עצמאית של כל הפרות החוק הבינלאומי וזכויות האדם ברצועת עזה, בגדה המערבית, במזרח ירושלים וב ישראל. חברי הוועדה, שעבודתה אינה מוגבלת בזמן, יידרשו לאסוף ראיות שיאפשרו להטיל על האחראים לפשעים אחריות משפטית.

24 מדינות תמכו בפתיחת החקירה, תשע התנגדו ו-14 נמנעו. רוסיה וסין הצביעו בעד ההצעה, וכך גם אוזבקיסטאן, אינדונזיה, ארגנטינה, אריתריאה, ארמניה, בוליביה, בורקינה פאסו, בחרין, בנגלדש, גבון, ונצואלה, חוף השנהב, לוב, מאוריטניה, מקסיקו, נמיביה, סודאן, סומליה, סנגל, הפיליפינים וקובה. עם המדינות שהצביעו נגד ההחלטה נמנות אוסטרליה, בריטניה, גרמניה וצ'כיה.

בין משתתפי הדיון שקדם להחלטה: חבר הכנסת לשעבר מוחמד ברכה (חד"ש), ראש ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל. ברכה ציין שהוא עומד בראש ארגון שמייצג את הערבים-פלסטינים בישראל הסובלים מצורות שונות של אפליה, מהפקעת קרקעות, משלילת זכויות, ממעצרים ועוד.

נציבת זכויות האדם של האו"ם ונשיאת צ'ילה לשעבר, מישל בצ'לט, פתחה את הדיון באומרה שהארגון הבינלאומי לא קיבל שום הוכחה לכך שבניינים אזרחיים ברצועת עזה שהופצצו בידי ישראל שימשו למטרות צבאיות. בצ'לט גם קראה לחמאס להימנע מירי חסר הבחנה לעבר ישראל. עוד אמרה שהתקיפות הישראליות בעזה מעלות חשש כבד לגבי הציות של ישראל למשפט הבינלאומי, והוסיפה שהן עשויות להיחשב כפשעי מלחמה אם יימצא שהשימוש בהן היה לא פרופורציונלי. היא גם קראה לישראל להפסיק לגרש משפחות פלסטיניות מבתייהן בגדה המערבית.

מזכ"ל האו"ם, אנטוניו גוטרש, מתח אף הוא ביקורת על ההפצצות הישראליות בעזה ועל ירי הרקטות של חמאס לעבר

ישראל, ואמר ששני הצדדים הפרו חוקי מלחמה וחייבים להפסיק את פעולות האיבה. "פעולות האיבה הסבו נזק חמור לחשתית אזרחית חיונית בעזה, כולל כבישים וקווי חשמל, והעמיקו את המשבר ההומניטרי", אמר המזכ"ל.

"תקיפות אוויריות גרמו לנזק בכמה בתי חולים. הלחימה הותירה אלפי פלסטינים חסרי בית ואילצה יותר מ-50 אלף בני אדם לעזוב את בתיהם ולחפש מקלט בבתי ספר של אונר"א, במסגדים ובמקומות אחרים שבהם גישה מוגבלת למים, למזון, להיגיינה ושירותי בריאות", הוסיף.

מרכז מוסאוא תובע מעסיקים שפיטרו ערבים בניגוד לחוק

מרכז מוסאוא פנה לחברה "דנאל השמות" ודרש ממנה להחזיר לעבודה באופן מיידי עובד שפוטר שלא כחוק בעקבות היעדרות מהעבודה. החברה מספקת עובדי קבלן לרכבת ישראל. העתק מהמכתב הועבר למנכ"ל הרכבת.

העובד העביר למרכז מוסאוא התכתבות בינו לבין המנהל האחראי עליו בחברה. מההתכתבות עולה כי המנהל הודיע לעובד באמצעות מסרון שהוא מפוטר. מנהל מרכז מוסאוא, ג'עפר פרח, פנה למנהל העבודה הישיר והתריע מפני הליך הפיטורים הלא חוקי. על אף הפניה הודיע המנהל במסרון לעובד: "תיקח את הפיטורים ותחפש לך עבודה, אחי".

פרח כתב לחברה: "מדובר בפיטורים לא חוקיים, ללא שימוע וללא הליך תקין. הפיטורים נעשו על רקע אפליה בניגוד לחוק המונע אפליה בתעסוקה". העתק מפניית מרכז מוסאוא הועבר גם לעו"ד מרים כבהא, נציבת שוויון הזדמנויות בעבודה במשרד הכלכלה.

בשבוע האחרון קיבל מרכז מוסאוא עשרות פניות של עובדים שפוטרו או זומנו לשימועים בעקבות השביתה עליה הכריזה ועדת המעקב העליונה לפני כשבועיים. המרכז, יחד עם עורכי דין מתנדבים העוסקים בדיני עבודה, מעניק סיוע לעובדים שפנו אליו. לפי נתוני המרכז מספר קטן של עובדים אך פוטר בהליך מזוור. ברוב המקרים העובדים ננזפו או נרשמה להם הערה בתיק האישי. לאחר מיצוי ההליכים מול מעסיקים שפיטרו עובדים ערבים שלא כחוק, יפרסם מרכז מוסאוא את כל הפרטים (ר' ראיון עם פרח בעמ' 6).

דורשים צדק למוסא חסונה

עשרות הפגינו (28.5) מול בית המשפט המחוזי בלוד במחאה על שחרורו של החשוד ברצח מוסא חסונה בעיר לפני כשבועיים.

בהפגנה השתתף יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש). עודה מסר: "באתי לתמוך בתושבי לוד הדורשים צדק למוסא חסונה ולמשפחתו. אם הנרצח היה יהודי, היה השר לביטחון פנים אמיר אוחנה הראשון לוודא שיענש בחומרה, אבל כשהנרצח הוא אזרח ערבי, זוכים הרוצחים בגיבוי מלא ממערכות האכיפה והמשפט".

באותו יום קרא חבר מועצת העיר מטעם הבית היהודי, עמיחי לגנפלד, בנוכחות ראש העיר יאיר רביבו, ליהודים להגיע חמושים ללוד. בסרטון שהפץ ח"כ עופר כסיף (חד"ש) – הרשימה המשותפת) אמר לגנפלד: "לקראת השבת הקרובה קוראים לאנשים חמושים, כמו שהיה פה בשבועות ובחג, לבוא ולהגן על עצמנו". כסיף התריע כי בדברים יש "קריאה מפורשת לאנשים חמושים לקחת את החוק לידיים ואף להשתמש בנשק חם... וכל זאת בחסות ראש העיר לוד העומד לצד המסית".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

תגובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

תוכנית חדשה של פורום העצמאים בהסתדרות

רשת ביטחון לפריילנסרים במשק

שתסייע לפריילנסרים ותתאים את המשק לשינויים בצורות התעסוקה במדינה.

התוכנית מבקשת לקדם נשים עצמאיות באמצעות "הכרה בהוצאות על חינוך לגיל הרך והחלשת ההשפעה השלילית של העלאת גיל הפרישה של נשים עצמאיות עניות".

התוכנית, העשירה בנתונים, בגרפים ובטבלאות, כוללת הצעות מדיניות נוספות כמו גם מבט השוואתי למודלים ולדרכי מדיניות דומות במדינות אחרות ובהן ניו זילנד, אוסטרליה וגרמניה. טענה מרכזית החוזרת לאורך המסמך היא שבשל היעדר הסיוע הממשלתי לעובדים העצמאים והפיגור בחקיקה בנושא, נותרים העצמאים קירחים מכאן ומכאן.

י"ר ההסתדרות ארנון בר דוד (מימין) עם ראש פורום העצמאים רמי ב'ה (צילום: ההסתדרות)

בכך מצביעה התוכנית על בעיה מהותית בשוק העבודה העכשווי: אי-ההתאמה בין ההגדרות הרשמיות לבין רבות מצורות העבודה הרווחות. נוסף לעצמאים שהם למעשה בעלי עסקים קטנים, ישנו מעמד גדול והולך של "פרקריאט", כלומר של עובדים המועסקים בעבודות ארעיות או חלקיות, ונחשבים רשמית עצמאים. מעמד זה הוא תופעה גלובלית שצמחה בעשורים האחרונים, כתוצאה מהצלחתם של בעלי הון לרסק את חוקי העבודה למען הגדלת רווחיהם תוך פגיעה בזכויות העובדים. בישראל משגשג מודל העסקה זה בקרב עובדי חברת השליחויות הפינית וולט, ששליחיה נחשבים רשמית עצמאים ולכן אינם נהנים מתנאים סוציאליים. החוק בישראל אינו מספק הגנה לעובדים אלה.

בפרק התיאורטי של התוכנית נכתב: "לעיתים נדירות בהיסטוריה נקרות הזדמנויות לשינויים חדים ומהפכניים ביחס בין ריבון לאזרח. לאחר המיתון הגדול של שנות ה-30 ומלחמת העולם השנייה, חל שינוי ביחס הפיננסי בין הממשלות המפותחות לאזרחיהן. כיום, בשלהי הקורונה, אנו חווים גל חדש של אפשרויות לשינויי מדיניות ייחודיים ונחוצים". אכן, המשבר הקפיטליסטי הגלובלי שהחל בשנת 2008, אליו נוסף לאחרונה משבר הקורונה, משמש הזדמנות לשינוי מדיניות מן היסוד. השיתוק של המערכת הפוליטית ואי-יכולתו של הממסד להתמודד עם בעיות העומק החברתיות והכלכליות מדגישים את הצורך בהחל בשינוי השיטה.

לאחרונה פרסמה ההסתדרות מסמך מקיף המשרטט קווי יסוד לתוכנית לאומית להקמת רשת ביטחון חברתית-כלכלית לעצמאים בישראל. את הקמת פורום העצמאים בהסתדרות יזם יו"ר ההסתדרות ארנון בר דוד באוגוסט 2020, בתקופת משבר הקורונה הכלכלי-חברתי-בריאות.

"לאחר חשיבה והתייעצות החלטנו להקים את פורום העצמאים מבית ההסתדרות ולתת להם גג, כל זה בשיתוף פעולה עם ארגוני המעסיקים. לא נגבה דמי חבר, אלא רק נפתח את הבית הזה בשבילכם, העצמאים, כדי לתת מהניסיון, מהעוצמה שלנו ומהיכולת שלנו לעזור לכם, לא רק בקורונה אלא גם לטווח ארוך". בהודעה שהפיצה ההסתדרות באותו חודש כתב המפיק רמי ב'ה, שיעמוד בראש הפורום: "אנחנו כאן בשם הפרנסה. זה מעמד שהוא לא פחות מהיסטורי".

במסמך, שנכתב בסיוע ד"ר רובי נתנזון ממכון מאקרו למדיניות כלכלית, מודגשות כמה עובדות: "כחצי מיליון עובדים בישראל הם עצמאים - 11.6% מכלל העובדים במשק. אוכלוסייה זו משלמת 10% מהמיסים השנתיים שהממשלה גובה. ב-2020 זינקה תוחלת העוני בקרב עצמאים ב-1.7% במספר המשפחות וב-1.2% במספר הנפשות. בישראל חיים כ-70,000 עצמאים מתחת לקו העוני". עצמאים רבים נאלצו לסגור את עסקיהם, וחלקם פשטו רגל ונתרו חסרי כל.

הכותבים מציעים מדיניות פרטנית לעובדים העצמאים "שנפלו בין הכיסאות ולא קיבלו מענה מדינתי ראוי". המסמך קובע: "הפריילנסר או בשמו הרשמי - המשתתף החופשי, סובל מאפליה חמורה אף יותר בשל חוסר שיוכו וייצוגו בשני מגזרים (שכירים או מעסיקים - ז"א)". ישנה במסמך גם התייחסות נקודתית לנשים עצמאיות, שהכנסת מחציתן נופלת משכר המינימום.

הכותבים מצביעים על כמה פערים משמעותיים הדורשים מענה מדי: "חוסר בביטוח אבטלה ממוסד, בביטוח פשיטת רגל, בהכרה בחופשת מחלה, בדמי הבראה, בהכרה בחופשה שנתית ובהכרה בשעות נוספות; תשלום דמי ביטוח לאומי וביטוח רפואי בפרמיה גבוהה לעומת שאר המשק".

נוסף על כך מציעים הכותבים להחיל מודל חדש לתשלום דמי אבטלה, תוך "הגדרת תנאי זכאות קשיחים והקמת קרן ייעודית שתמומן מגבייה מעצמאים במצב הקיים, דמי ביטוח שעצמאים משלמים מועברים לתשלום דמי אבטלה של שכירים".

הצעה נוספת מבקשת להסדיר את זכאותם של עצמאים לחופשת מחלה. לפי הצעה זו, יש להנהיג "קבלת דמי מחלה מוכרים מהמוסד לביטוח לאומי, עם תנאים קשיחים הדומים לאלה של השכירים, או מודל אשר דומה למודל הדני, בו משלמים דמי מחלה לעצמאים לאחר שבועיים בהם נעדר העצמאי מעבודתו".

עוד מציעה התוכנית לחוקק חוק בשם "המשתתף החופשי", שיצור הגדרה רשמית נפרדת לעובדים פריילנסרים בישראל: "הגדרה זו תאפשר למדוד את היקף התופעה ואת סוגיותיה וכך ליצור מצע עובדתי למדיניות אפקטיבית

ראיון עם מנכ"ל מרכז מוסאוא ג'עפר פרח על גל המעצרים של אזרחים ערבים

מתקפה פוליטית על הציבור הערבי

ומעצרים עד תום הליכים – שהם ארוכים בהרבה ממעצרי ימים (בהם יש להביא את העצור בפני שופט תוך פרקי זמן קבועים קצרים יותר – א.ב.ש). לכך נוסף העומס הכבד בבתי המשפט. המשטרה מציפה את המערכת בעצורים, ולכן הפרקליטות לא מסוגלת לבצע בחינה מעמיקה של החומרים לפני הדיונים. מצב זה גורם לתלות ולהתבססות גדולה של הפרקליטות על עבודת המשטרה.

זירה נוספת היא הזירה התקשורתית. למרות שהיחס הוא כעשרה כתבי אישום נגד ערבים על כל כתב אישום נגד יהודי, מבחינה תקשורתית הציגו מערכות אכיפת החוק מצג שווה של סימטריה באכיפה: ניפחו והבליטו כמה מכתבי האישום שהוגשו נגד יהודים, כדי לטשטש את ההתעלמות המערכתית ממרבית מעשי האלימות שביצעו יהודים.

בחיפה, למשל, כלל לא היו מעצרים של יהודים לעומת 110 מעצרים של ערבים – למרות שיש לנו עדויות על מעל 80 מקרי תקיפה נגד ערבים. איפה המעצרים וכתבי האישום נגד תוקפיהם? אבל בתקשורת מנסים לצייר נרטיב של "אכיפה שוויונית".

למעשה, זה לא מבצע אכיפת חוק, אלא פעולת נקמה גזענית "ממלכתית". את תמונת הניצחון שביבי לא מצא בעזה, הוא מחפש עכשיו ביישובים הערביים...

אכן, בימין הסהרורי מחפשים את הערבי שאפשר להרביץ לו, כי לא הצליחו לייצר תמונת ניצחון בשטחים ובעזה. מה שקרה בשבוע שחלף זה ניסיון לדחוף אותנו ממאבק פוליטי למאבק מזוין. נתניהו ואוחנה רצו להוביל למאבק אלים, אבל האזרחים הערבים והנהגתם הפוליטית דחו זאת. בדומה להיעדר האכיפה נגד הפשע המאורגן – שזו מדיניות מכוונת שנועדה לייצר כאוס בחברה הערבית – גם תהליך זה, של הדבקת תדמית אלימה לחברה הערבית תוך הצגתה כעבריינית, נועד לתת גיבוי לשימוש בכלים אלימים ולא-דמוקרטיים מצד המשטרה.

היום, בניגוד לאוקטובר 2000, השימוש בנשק חם מצד המשטרה מצומצם. כנופיות הימין רצחו שני אזרחים ערבים. הכלי העיקרי של המשטרה הוא המעצרים: מעצרים בלילות, אלימות בתחנות המשטרה, השפלות בחקירות שב"כ – בדומה למה שנעשה בעקבות יום האדמה ב-1976. אנו מזהים זליגה של שיטות השליטה בשטחים הכבושים לתוך ישראל, כולל מעצרים המוניים, פעילות נרחבת של השב"כ, ושימוש בהפללה על מנת ליצור בשוליים התנגדות אלימה.

כיצד עלינו להתמודד עם המהלך של ביבי ואוחנה?
בימים הקרובים נכריז על הפגנות מול תחנות המשטרה. אחרי אירועי אוקטובר 2000, אמר לי חבר מתנדב: "ככל שהחברה הערבית תתחזק, כך ינסו לשבור אתכם יותר. האלימות תגבר ככל שתתחזקו". זה מה שראינו ביום האדמה ובאוקטובר 2000, ולזה אנחנו עדים כיום. החברה הערבית התחזקה, ומכאן התגובה האלימה של השלטונות. אך ישנן גם מגמות חלופיות בישראל: החברה האזרחית והכוחות הדמוקרטיים היהודיים, שפועלים להגברת השותפות.

אמנון ברונפלד-שטיין

השבוע ראיינ "זו הדרך" את ג'עפר פרח, מנכ"ל מרכז מוסאוא – לזכויות האזרחים הערביים בישראל, בנושא מבצע המעצרים בקרב האזרחים הערבים, לו ניתן השם המכובס "חוק וסדר" (עוד על פעילות מוסאוא – בעמ' 4).

כמה אזרחים ערבים נעצרו במבצע?

גל המעצרים האמיתי התרחש בשבועות שלפני הודעת השר לביטחון פנים על פתיחת המבצע – עוד במהלך ההפגנות. כמעט כל הפגנה הסתיימה בעצורים. בחיפה, למשל, היו מדי ערב 25 עצורים במשך ארבעה ימים. כך גם בערים אחרות. לפי הנתונים שבידנו, מעל 1,550 אזרחים ערבים נעצרו מאז פרוץ המלחמה. ההתמודדות שלנו עם מבצע המעצרים נדרשה להיות מהירה, ותוך כדי תנועה – להקים מסד נתונים, לברר כמה עצורים יש בכל מקום ולדאוג לסיוע משפטי. אנחנו מתמודדים גם עם גל של פיתורים על רקע אפליה גזענית. ועדת המעקב הקימה צוות מיוחד לתיאום הסיוע, בו שותפות המפלגות וארגוני החברה האזרחית.

מה המשמעות, אם כך, של מבצע "חוק וסדר"?

מצב בו הדרג הפוליטי מנווט את מערכות אכיפת החוק הוא מדאיגה בכל משטר דמוקרטי. התקפה של שר מתוך הממשלה, שמגייס את זרועות המשטרה נגד ציבור מסוים – נגד המיעוט הלאומי – מדאיגה אף יותר. כשהשר לביטחון פנים הודיע על יציאה למבצע – אגב, את השם הוא העתיק מטראמפ, שיום התערבות משטרתית אלימה נגד תנועת "Black Lives Matter", בשם "Law and Order" – כבר היו מאות מפגינים עצורים. בשבוע האחרון מתמקדת המשטרה גם במעצרים של פעילים ושל מנהיגים פוליטיים, ולא רק במעצרים של מפגינים מהשטח. למשל, לקחו אותי לחקירה בטענה שארגוני צעירים ערבים שיתקפו יהודים – שקר גמור. גם חברי מועצות ערבים רבים ברחבי הארץ נעצרו בטענה שארגוני "הפרות סדר". נערך גל מעצרים גם כלפי משתמשים ברשתות החברתיות, כלומר אנשים שכתבו פוסטים בפיסבוק נעצרים. הממשלה מנסה להשתמש בכסות של אכיפת חוק ולמחמה בעבריינות על מנת להמשיך במתקפה הפוליטית על האזרחים הערבים, תוך שימוש בכלי המעצר הפוליטי.

בעוד שמעל 1,550 אזרחים ערבים נעצרו, בציבור היהודי נעצרו בסך הכל 150 אזרחים. מכלל העצורים הערבים עד עכשיו, כמעט 490 עדיין במעצר. ביניהם – 81 קטינים, שצריכים להיות בבית וללמוד לבגרויות ולדאוג לעתיד שלהם. והנתון הקשה ביותר, המוכיח את היקף האפליה, הוא מספר כתבי האישום: 233 כתבי אישום הוגשו נגד אזרחים ערבים, לעומת 30 כתבי אישום בלבד שהוגשו נגד יהודים.

עולם המשפט, המציג עצמו כמגן הדמוקרטיה

ההצדק, עוצם עין מול האפליה הגזענית הזאת?
יותר מכך – הוא מסייע לה באופן אקטיבי. ברשותנו עדויות של פרקליטים ערבים, לפיהן ניתנה הנחייה גורפת לערור נגד כל שחרור ממעצר. – המטרה – למשוך את ההליכים כמה שיותר זמן, ולהשאיר אנשים במעצר תקופות ממושכות. כמה מהפרקליטים מרגישים כמו חותמת גומי בלי שיקול דעת, ושוקלים התפטרות מחאתית. הבעיה הרצינית שאיתה אנחנו מתמודדים כעת היא המעצרים ארוכי הטווח – הארכות מעצר

רג'א זעאטרה במסיבת עיתונאים בחיפה (צילום: אל-אתיחאד)

המשטרה מתנכלת לחבר מועצת העיר רג'א זעאטרה חיפה: אלימות ורדיפות כלפי ערבים

לפגוע בתושבים ערבים. למיטב ידיעתי, מידע זה הגיע גם למשטרה".

בהמשך האשים זעאטרה: "בעודה מבצעת עשרות מעצרי שווא, מעצרי הפחדה ומעצרים פוליטיים גרידא נגד מפגינים ופעילים ערבים, נוהגת המשטרה בכפפות של משי כלפי פעילי הימין הקיצוני. משפטנים וארגוני זכויות אדם הצביעו על הפרה בוטה של זכויות העצורים, לרבות אלימות חמורה כלפי קטינים ומניעת מפגש עם עורכי דין. בנוסף עולה תמונה מדאיגה של 'תפירת תיקים' למפגינים ולפעילים פוליטיים, תוך ניסיון לעשות קרימינליזציה ודה-לגיטימציה של כל פעילות פוליטית. גם השבוע ממשיכה המשטרה בהתססה, לרבות ניסיון כושל לעצור את חבר מועצת העיר הח"מ ביום שלישי האחרון".

זעאטרה הציג שאלות נוקבות: "מדוע דיכאה המשטרה הפגנות לגיטימיות תוך הפעלת אלימות מופרזת במושבה הגרמנית ובוואדי ניסנאס? האם מתחקרת המשטרה את כישלונה המהדהד בכלל, ובליה של 12 ו-13 במאי בשכונת קריית אליעזר בפרט? כמה מעצרים בוצעו בעיר חיפה מאז 9 במאי 2021 – כמה מתוכם של יהודים וכמה של ערבים? כמה מתוכם של קטינים? כמה מעצרים בוצעו בחיפה במסגרת המבצע הקרוי 'חוק וסדר'?"

ועוד: "האם הוגשו או יוגשו כתבי אישום נגד פעילי הימין שתקפו את משפחת הקונסול ודיע אבו נסאר ומשפחות עוה"ד סאמי שריף וכן עשרות בתים ומכוניות? כמה מהעצורים נזקקו לטיפול רפואי? האם המשטרה עדיין מפעילה מסתערים שננטעים במחאות ומבצעים פרובוקציות, כדי להצדיק פיזור הפגנות והפעלת אלימות כלפי המפגינים? האם נפתחו במח"ש חקירות בגין פעילות המשטרה בחיפה? כמה חקירות ובאילו אירועים? האם נפתחה חקירת מח"ש בגין המעצר האלים של משפחת עוואד מחאמיד ברחוב קיבוץ גלויות? האם מודעת המשטרה בחיפה לעובדה שהיא נוהגת כמו משטרת אפרטהייד? האם בכוונתה לחדול מהתנהגות זו?"

נמרוד עובד

יו"ר סיעת חד"ש במועצת העיר חיפה, רג'א זעאטרה, נחקר השבוע (30.5) במשטרה. הזימון הגיע לאחר שביום שלישי שעבר (25.5), בעיצומה של מסיבת עיתונאים במרכז מוסאוא בנושא המעצרים ההמוניים בציבור הערבי, עצרו שוטרים את זעאטרה. אולם עוד לפני שנלקח לתחנה, הוחלט לשחררו. לדברי זעאטרה, השוטרים אמרו לו כי המעצר קשור להפגנות ולמחאות שנערכו בעיר.

בטרם חקירתו הגיש זעאטרה לראשת העירייה עינת קליש-רותם דו"ח תחת הכותרת: "אלימות המשטרה בחיפה והמעצרים הפוליטיים במאי 2021".

"המשטרה הפכה גורם מתסיס ואלים שמוציא לפועל מדיניות גזענית מובהקת נגד תושבי העיר הערבים. המשטרה בחיפה חושבת ופועלת כמו משטרת אפרטהייד", הדגיש בדו"ח.

עוד כתב: "במהלך האירועים כשלה המשטרה בתפקידה הבסיסי – לשמור על הסדר הציבורי ולשמור על ביטחונם של תושבי העיר, יהודים וערבים. מדיניות המשטרה הוסיפה שמן למדורה, ליבתה את האלימות וגרמה לפגיעה קשה ביחסים בין יהודים לערבים בחיפה".

בהמשך ביקורתו הקשה על המשטרה אמר: "כישלונה של המשטרה החל בפזיזות מחאה לגיטימית ולא-אלימה במושבה הגרמנית ביום ראשון, 9 במאי 2021, ובביצוע מעצרים אגרסיביים נגד צעירות וצעירים ערבים שהפגינו נגד מדיניות הממשלה בירושלים המזרחית. מדיניות זו מופנית באופן מגמתי נגד כל מחאה של אזרחים ערבים".

לדבריו, "שיא ההפקרות הגיע ביום רביעי, 12 במאי, כאשר המשטרה אפשרה לפעילי ימין חמושים בנשק חם ובנשק קר (פעילי כנופיות לה פמליה, להב"ה ועוד) לתקוף בשכונת קריית אליעזר וברחוב אלנבי משפחות, בתים, מכוניות ורכוש פרטי וציבורי – הכל הותקף מול עיני השוטרים. אותו מחדל אירע למחרת בשכונת ואדי ג'מאל בעין הים. אציין, כי במהלך האירועים שלחתי למנהל מחלקת הביטחון בעירייה, יאיר זילברמן, מידע חד משמעי (לרבות סרטונים, הקלטות קוליות ומספרי טלפון) על ההתארגנויות של פעילי הימין הקיצוני

תורכיה: הון, שלטון ועולם תחתון

טרוריסט ימני קיצוני מארגון "הזאבים האפורים", שהואשם ברצח של פעילי שמאל והיה כביכול מבוקש בידי הרשויות. הנוסע הרביעי, חבר פרלמנט ימני, נפצע בתאונה אך שרד. מסמכים שנמצאו במכונית הוכיחו כי הטרוריסט צ'טלי פעל בחסותו של משרד הפנים (בראשו עמד אז אאר), שאף סיפק לו תעודת זהות מזויפת וכלי נשק. כלי הנשק שנמצאו במכונית "נעלמו" זמן קצר קודם לכן מתחנת משטרה.

הפרשה הוכיחה כי מגגון המדינה התורכית פועל יד ביד עם הטרור הלאומני והפשע המאורגן נגד אנשי שמאל ונגד המחנות הכורדיות, ומשתמש בארגוני הפשיעה כדי לבצע התנקשויות במתנגדי השלטון. אאר אמנם נאלץ להתפטר בעקבות הפרשה ואף ריצה שנת מאסר, אך הוא שוחרר בעקבות קיצור עונשו.

לאחר שתקף את אאר, עבר פקר להתמקד בשר הפנים הנוכחי בממשלת תורכיה, סולימאן סוילו. לדברי פקר, סוילו הוא איש הקשר המרכזי בין ממשלת ארדואן לבין ארגוני הפשיעה, ולאורך שנים קיים קשרים קרובים עם ארגוניו של פקר. פקר אף התפאר בכך שבנה את הקריירה הפוליטית של סוילו. פקר הודה בין השאר כי ארגן את ההתקפה נגד משרדי העיתון "הורייט" באיסטנבול ב-2015 בעקבות בקשה של סוילו. ההתקפה הייתה חלק ממסע הלחצים שהפעיל השלטון להעברת הבעלות על כלי התקשורת המרכזי הזה לידי בעלי הון המקורבים למפלגת השלטון.

בסרטונים אחרים האשים פקר את בנו של ראש הממשלה לשעבר יילדרים בתיווך בעסקאות הברחת סמים מאמריקה הלטינית לאירופה דרך תורכיה, וציין כי בידיו מידע מפליל על חתנו של ארדואן ושר האוצר לשעבר, בראט אלבייראק. על אף שהראיות שמציג פקר להאשמותיו החמורות בסרטונים הן נסיבותיות בלבד, הרי בסקר שערך מכון מחקר תורכי נמצא ש-53% מהתורכים מאמינים שדבריו של פקר הם אמת, ורק 23% מאמינים שמדובר בהאשמות שקריות. יתר המשיבים לא גיבשו דעה ברורה לגביהם.

ארדואן מאבד גובה

בעקבות פרסום הסרטונים קראה האופוזיציה לפיטוריו של שר הפנים סוילו ולהקדמת הבחירות – שני צעדים אותם דחה ארדואן בנחרצות. מפלגת העמים הדמוקרטית השמאלית העלתה בפרלמנט הצעת החלטה להקמת ועדת חקירה בעקבות הסרטונים. אולם מפלגתו של ארדואן ושותפתה הקואליציונית, שלנציגיהן רוב בפרלמנט, הצביעו נגד ההצעה וזו נדחתה.

עם זאת, על רקע הפרשה המביכה וההרס שמחוללת בתורכיה מגיפת הקורונה, נפגע מעמדו הפוליטי של ארדואן: בסקר שבדק תרחיש של הקדמת הבחירות לנשיאות, האמורות להתקיים ב-2023, נמצא כי אילו היו הבחירות מתקיימות כעת היה ארדואן מפסיד בפער ניכר לכל אחד משני המועמדים האפשריים של מפלגת העם הרפובליקאית – ראש העיר איסטנבול אכרם אימאמאולו, וראש העיר אנקרה מנסור יבאש, ובפער קטן אפילו לפוליטיקאית הליברלית מראל אקשנר, שמפלגתה היא החמישית בגודלה בפרלמנט.

החשיפות של פקר עלולות להיקבר כפי שנקברה פרשת סוסורלוק ב-1996, אך הן עשויות גם להתברר כשערורייה אחת יותר מדי עבור שלטונו הארוך של רג'פ טאיפ ארדואן.

סדרת דרמה חדשה סוחפת בימים אלה את הצופים בתורכיה. אך הפעם אין מדובר בדרמה היסטורית או בטלנובלה רומנטית, מהסוג שתעשיית הטלוויזיה התורכית מצטיינת בו – אלא בסדרת פשע ריאליסטית להכאיב. בהפקתה לא מעורבים שחקנים נוצצים או מאות ניצבים, אלא אדם אחד בלבד המדבר ישירות למצלמה.

בראשית חודש מאי החל סדאת פקר (49), ראש ארגון פשע לשעבר, לפרסם ביוטיוב סרטונים בהם הוא מאשים בכירים בממשלת תורכיה במעשי רצח, אונס, שחיתות וסחר בסמים לאורך שני העשורים האחרונים. בסרטונים הוא חושף פרטים רבים על הקשרים הסודיים בין השלטון התורכי לבין הפשע המאורגן, בהם היה דמות מפתח עד 2018.

איש אמונו של המוסד

פקר התפרסם לראשונה בציבוריות התורכית בשנות ה-90, כאשר ארגון הפשע הלאומני שבראשו עמד הואשם בשורה של מקרי רצח של אנשי עסקים כורדים. פקר אף ריצה כמה עונשי מאסר קצרים בשנות ה-2000. אך כל אלה לא הפריעו לו לרקום בשנים שלאחר מכן קשרים קרובים עם מפלגתו של נשיא תורכיה רג'פ טאיפ ארדואן. לשיא השפעתו הגיע פקר בשנת 2015, במהלכה הופיע בעצרות פוליטיות לצדו של ארדואן והוצג כאיש עסקים מכובד. בתקופה זו נהג פקר לאיים על מבקריו של השלטון. בהזדמנות אחת איים על אקדמאים שהביעו תמיכה בהסכם שלום עם המחנות הכורדית: "נשפוך את דמכם ונתרחץ בו".

אך בשנים האחרונות התערער מעמדו של פקר, והממשלה החליטה להעביר את תמיכתה לארגון פשע מתחרה. כך הפך פקר מבעל ברית קרוב של השלטון ליריב. בראשית שנת 2020 נודע לו כי הממשלה מתכוונת להעמידו לדין, והוא נמלט מתורכיה. כעת הוא שוהה בדובאי, ממנה הוא מפרסם את סרטוניו. שעה שאזרחי תורכיה נצורים בבתיהם בשל סגר נוסף שכפתה מגיפת הקורונה, נפוצים סרטוניו של פקר כאש בשדה קוצים וכבר צברו עשרות מיליוני צפיות.

את הסרטון הראשון שלו פרסם פקר בתגובה למעצר של אנשי ארגונו בתורכיה. מטרתו היו שר הפנים ומפכ"ל המשטרה לשעבר מהמט אאר, ובנו טולגה אאר המכהן כחבר פרלמנט מטעם מפלגת השלטון. פקר האשים את אאר האב ברצח שני עיתונאים בשנות ה-90, בעת שכהן כשר הפנים. לדברי פקר, אאר פנה אליו וביקש מארגונו להתנקש בעיתונאים: באחד משום שהביעה תמיכה בהתקרבות בין קפריסין התורכית וזו היוונית, ובאחר משום שעמד לחשוף שחיתויות בממשלה. שני מקרי הרצח לא פוענחו עד היום.

כמו כן האשים פקר את אאר ובנו ברצח הבלתי-מפוענח של הסטודנטית הקזחית ילדאנה קהרמאן ב-2019. לטענת פקר, הבן אנס את קהרמאן ורצח אותה, והאב השתמש בקשריו בממשל ובעולם התחתון כדי להעלים ראיות ולהשתק את הפרשה.

הדים מהעבר

האשמותיו של פקר נגד אאר הציפו שוב את "פרשת סוסורלוק" שזעזעה את תורכיה בשנות ה-90. הפרשה, שגם בה נקשר שמו של אאר, חשפה את הקשרים העמוקים בין השלטון לעולם התחתון בתורכיה, ובין הימין הקיצוני לארגוני הפשע האלימים. בתאונת דרכים בשנת 1996 התנגשה מכונית שרד ממשלתית במשאית, ושלוש מנוסעיה נהרגו. ההרוגים היו מפקד משטרה בכיר, מלכת יופי, ועבדאללה צ'טלי –

סמיר מנסור בפתח חנותו ההרוסה בעיר עזה (צילום: עמוד האינסטגרם של החנות)

גיוס משאבים לחנות הספרים של עזה

שני אירועי השקה לספר 'עיונים בהגות מרקס'

באוניברסיטת תל-אביב ובמועדון הגדה השמאלית יתקיימו אירועי השקה לספרו של פרופ' צבי טאובר, "עיונים בהגות מרקס", שפורסם בהוצאת אוניברסיטת תל אביב. "הפילוסופים אך פירשו את העולם באופנים שונים, אבל העיקר הוא לשנותו" כתב מרקס, וזו גם נקודת המוצא של הספר. לדברי טאובר, "מרקס הציע כלים להבנת העולם ותביעה לשינויו. הוא ניתח את ההווה החברתית ואת המנגנונים הכלכליים המאפשרים אותה. בה בעת הציע תורה לשחרור האדם מיחסים חברתיים-מדיניים דכאניים". המפגש באוניברסיטת תל-אביב ייערך ביום שלישי, 8 ביוני, בשעה 16:15 באולם 496 בבניין גילמן. הדוברים: אבישי ארליך, דב חנין, ואורי זילברשייד. מגיב: צבי טאובר. יו"ר: משה צוקרמן. המפגש בגדה השמאלית יתקיים ביום רביעי, 16 ביוני, בשעה 20:00, רחוב אחד העם 70, תל-אביב. הכניסה ללא תשלום.

תערוכה של ג'ניפר בלון בגלריית הגדה השמאלית

בגלריית הגדה השמאלית נפתחה בשבוע שעבר (27.5) תערוכתה של האמנית הוותיקה, האוצרת והמורה ג'ניפר בלון. את התערוכה, שכותרתה "עברנו המפואר", אצרה חגית אונגמי-רובינשטיין.

על ציוריה של בלון כתבה האוצרת: "הם תלויים על צלב ומקושטים בפאטרנים, מעין פאטרן חילוני השזור בחוטי קדושה. שתי וערב נבנים ציוריה ורישומיה בתרבות של רישום קלאסי מאז ולאסקו, זורברן, אל גרקו, ומנגד מבטאים ציוריה דחפים ויצרים אניגמטיים ופרובוקטיביים של האמנות העכשווית בתוך נושאים עתיקים יותר. ימי הביניים נפגשים עם המהפכה המטאפיזית שהשלכותיה יעלו אף על אלה של עליית הנצרות". התערוכה תינעל בשבת, 26 ביוני; הכניסה חינם.

ברחבי העולם נערכת מגבית לשיקום חנות הספרים הגדולה בעיר עזה שנהרסה עד היסוד על תכולתה בהפצצות חיל אוויר

היעד הוא גיוס 200 אלף דולר להקמה מחדש של חנות הספרים של המו"ל סמיר מנסור, הגדולה ביותר בעיר עזה, שנהרסה לגמרי בהפצצות חיל האוויר על הרצועה. מנסור מנסה להציל את מעט הספרים שנותרו מתוך 100 אלף הכרכים שאכלסו את מדפי החנות, מהקוראן בשפות שונות ועד כתבי מרקס בערבית. בין האבידות: אוסף גדול של ספרים בשפה האנגלית, היחיד ברצועה.

מנסור סיפר לעיתונאים הערבים והזרים שנהגו לפקוד את החנות, כי ב-18 במאי בשעה 5:00 בבוקר צפה בחדשות בטלוויזיה הפלסטינית, כאשר נודע לו שצה"ל הכריז על המבנה בו נמצאת החנות כעל "מטרה צבאית". הוא רץ לעבר הבניין בניסיון להציל ולו חלק מספריו, אבל כשהיה במרחק של 200 מטר מהחנות הבחין היטב בטיל שנורה והרס את מפעל חייו.

מנסור החל לעבוד במקום בשנת 1980, בצד אביו שהקים את חנות הספרים. לאחר מות אביו המשיך מנסור לפתח את החנות, ומשנת 2000 הוא מו"ל המתמחה בהדפסת יצירותיהם של הסופרים והמשוררים תושבי הרצועה.

כאשר נשאל על קשריו עם החמאס, השיב מנסור: "אין לי שום קשר עם הקבוצות המזוינות. חנות ספרים אינה מטרה צבאית. מה שנעשה כאן הוא ברברי – הרס התרבות". "עברנו שתי אינתיפאדות ושלוש מלחמות, אך החנות הוסיפה לפעול. בשבוע שעבר היא חדלה להתקיים", הוסיף בצער. מנסור הביע את רצונו להקים את החנות מחדש ולשוב להוציא ספרים לאור, חרף הקושי הרב בהדפסת ספרים בתנאי מצור ישראלי ומצרי.

בדף האינסטגרם של החנות כתב מנסור: "מה איבדנו? איבדנו הכל. איבדנו רבבות ספרים של סופרים פלסטינים שלא ניתן לשחזרם. מאות אלפי כותרים שהיה קשה עד מאוד להביאם לכאן בגלל המצור הממושך. אך לא איבדנו את התקווה".

נ"ע

שייח' ג'ראח אל ייאוש

הפסיכולוגים, המועסקים ברשויות המקומיות, מתריעים על השלכות חמורות שיצר העומס החריג על יכולתה של המערכת להעניק מענה הולם לאלפי תלמידים, הורים וצוותי חינוך. מאות פסיכולוגים חינוכיים הפגינו השבוע (30.5) בצומת הרחובות קפלן – דרך בגין, מול קריית הממשלה בתל-אביב. בהפגנה השתתף ח"כ עופר כסיף (חד"ש) – הרשימה המשותפת) שהביע תמיכה במאבקם.

מאות מפגינים בשייח' ג'ראח, 28.5 (צילום: פרי ג'וזלם)

מאות פלסטינים, פעילי שלום ישראלים ועיתונאים הפגינו (28.5) בשכונה הפלסטינית שייח' ג'ראח שבמזרח ירושלים. למחאה השבועית נגד גירוש תושבי השכונה הפלסטינים מבתיהם הצטרפו עשרות עיתונאים, בעקבות מקרים חוזרים ונשנים של תקיפת אנשי תקשורת בידי שוטרים בעת סיקור האירועים בירושלים. לדברי המוחים, שוטרים תקפו יותר מ-40 עיתונאים בחודש האחרון בירי קליעי ספוג, באלות וברימוני הלם.

ביום ההפגנה האריך בית משפט השלום בירושלים את מעצרו של שני עיתונאים פלסטיניים שנעצרו בשבוע שעבר בשייח' ג'ראח. הם חשודים בהפרעה לשוטרים וב"התנהלות העלולה להפר את שלום הציבור". אחד מהם אף מואשם בתקיפת שוטרים. זאת, למרות שאין לכך זכר בסרטונים שתועדו את האירוע. בהפגנה נעצרה עיתונאית פלסטינית נוספת, זאינה חלוואני.

פעילי המחאה מסרו: "שייח' ג'ראח סוערת. המחאה של תושבי השכונה נגד עקירתם מבתיהם הפכה ארצית ואף עולמית, אך השכונה עדיין מותקפת באלימות קשה מצד המתנחלים והמשטרה".

יצוין שבשבועות האחרונים חוסמת המשטרה חלקים נרחבים מהשכונה, כך שגם התושבים המתגוררים באזור נדרשים להראות תעודה מזהה כדי להגיע לבתיהם. הדבר פוגע באופן קשה בחיים בשכונה ובחופש המחאה של תושביה. המתנחלים מגבירים את נוכחותם בשכונה, ובגיבוי המשטרה נכנסים אליה חמושים ומאיימים על חיי התושבים הפלסטינים.

הפסיכולוגים החינוכיים

מחשיכים בעיצומים

בית הדין הארצי לעבודה דחה השבוע (31.5) את בקשת מרכז השלטון המקומי להוציא צווי מניעה לעיצומי הפסיכולוגים החינוכיים, הנמשכים כשלושה שבועות. ההחלטה התקבלה בתום דיון שנמשך כארבע שעות, בו נכחו כמאה פסיכולוגים. בית הדין הארצי השתכנע כי הפסיכולוגים עשו כל שביכולתם כדי להימנע מן העיצומים ולסיים את סכסוך העבודה. לפיכך קבע בית הדין כי הם יוכלו להמשיך את העיצומים שבוע נוסף, במהלכו יקיימו הצדדים מו"מ.

דרום ת"א נגד התחנה המרכזית

תושבי דרום תל-אביב הפגינו (27.5) בדרישה לפנות את התחנה המרכזית החדשה. בהפגנה לקחו חלק עשרות הורים וילדיהם וכן שולה קשת, יו"ר ועד שכונת נווה שאנן וחברת מועצת העיר בסיעת אנחנו העיר.

לדברי המפגינים, באזור התחנה המרכזית החדשה בתל אביב נרשמו חריגות משמעותיות בזיהום אוויר, פי שתיים תחלואת סרטן ולב לעומת שאר העיר ו-55% יותר מקרי אסתמה. "התחנה פועלת ללא רישיון עסק מזה שנים ומשכך, ללא פיקוח נאות, היא עלולה להפוך מלכודת אש לאלפי אנשים", נמסר לקראת ההפגנה.

ההפגנה נערכה לאחר שהצוות הבין-משרדי מטעם העירייה ומשרד התחבורה השלים את התוכנית לפינוי התחנה המרכזית החדשה, שאמורה להפסיק את פעילותה בסוף 2023. אך לדברי הפעילים, "על בשורה זו מעיבה עננה גדולה. משרד התחבורה ועיריית תל אביב מפנים עורף לאחריותם למימון הפרויקט, כאשר שום גורם אינו מוכן לתרום שקל לטובת העניין".

הפגנה במלאות 54 שנה למלחמת יוני '67

שותפות יהודית-ערבית

תנצח את הכיבוש

חד"ש, מק"י, בנק"י, התנועה הערבית לשינוי, המפלגה הדמוקרטית, עומדים ביחד, שוברים שתיקה, יש גבול, מסרבות, לוחמים לשלום, סיכוי, יוזמות אברהם, גוש שלום, פורום מרצ למאבק בכיבוש, פורום המשפחות השכולות, מחזקים, זזים ועוד

מוצ"ש, 5.6, בשעה 19:30; במרכז ת"א; פרטים בפייסבוק

השבוע באתר "זו הדרך"

איסוף מזון לילדי עזה בגימנסיה הרצליה בת"א, הפגנות בקולומביה ובברזיל, בחירות בקפריסין, ועוד...

zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, דוא"ל

www.zoha.org.il, אחר זו הדרך: zohaderekh@gmail.com